

Oaspeți ai teatrului din Bîrlad

De curind, Teatrul din Cahul, cel mai tînăr așezămint de cultură și artă de acest fel din R.S.S. Moldovenească, a dat un concludent „examen de maturitate” în fața publicului românesc, cu ocazia schimbului de experiență (de fapt, a fost vorba de întoarcerea unei vizite) pe care actorii de dincolo de Prut l-au realizat cu colegii lor de la Teatrul „Victor Ion Popa” din Bîrlad.

Oaspeții — conduși de prim-regizorul artistic Victor Ignat, un profesionist desăvîrșit și, în același timp, un om de inițiativă și de acțiune, cu inima deschisă și cu sufletul gata să primească și să ofere nu numai experiență profesională, dar și căldură umană — au adus pe scena teatrului bîrlădean un spectacol antrenant, bine făcut. **Trei crai de la răsărit** sau **Ortonerozia** (variantă de titlu, **Muntele și valea**), de Bogdan Petriceicu Hasdeu.

Deloc intîmplătoare, alegerea acestei piese s-a vrut, în primul rînd, un bine-meritat omagiu pentru marele scriitor și cărturar român B. P. Hasdeu, al cărui loc de naștere nu este altul decît orașul Cahul. În același timp, prin modul nou

de abordare a unui text mai mult decît centenar, prin „acordarea” subtilităților lui la cerințele sensibilității noastre artistice, prin reactualizarea ideii sale centrale, legate de frumusețea și curățenia graiului moștenit din moși-strămoși, actorii din Cahul au prezentat un spectacol complex, antrenant pentru public, dar și cu iscusite pătrunderi în straturile adînci ale ființei noastre, îndemnată la reflecții revelatoare, îndeosebi pe tema dăinuirii ca neam prin autenticitatea limbii vorbite.

În viziunea lui Victor Ignat, cunoscuta piesă a lui Bogdan Petriceicu Hasdeu a devenit un... musical. Prin aceasta, fără a cădea în frivolitate, regizorul reușește să confere un remarcabil dinamism acțiunii, să ritmeze în chip meșteșugit scenele comice și să confere un plus de savoare chiar și multora dintre replici.

Actorii — în general tineri — se mișcă sigur și dezinvolt, într-un decor simplu dar multifuncțional, care, de pildă, prin rapida rotire a unui perete-paravan, poate să ofere dacă nu „o lume nouă”, cel puțin „o nouă perspectivă” a realității din scenă, „unghiul de vedere” din care pot fi valorificate, secvență cu secvență, ca-ntr-un riguros scenariu de film, toate „datele” textului, ca și toate „truvaiurile” regizorului. La momentul potrivit, uși secrete se deschid către nebănuite alcovuri, tot așa cum banale dulapuri (ce e drept, prevăzute cu monumentale oglinzi) pot deveni, de la caz la caz, temporare temnițe sau providențiale ascunzători pentru „eroii” prevăzutei și neprevăzutei incurcături.

Au sosit la redacție

DIALOG (Polonia), ianuarie 1989

Numărul debutează cu două texte dramatice: Cu inima arsă de Urszula Kozioł și Valpurgijeva nocz, îl șzagi komandora, tradusă din rusește de Irena Lewandowska. Secțiunea de eseuri și studii conține articolele: Teatrul și realitatea de Slawomir Mrożek; Glumele și relația lor cu subconștientul (fragmente dintr-o carte cu același titlu de Sigmund Freud, publicată în 1905), recenzia cărții L'entreprise melo-

dramatique de Julia Przybos (Paris 1987). ● Ultimei montări a lui Tadeusz Kantor (Nu mă mai întorc), a cărei premieră a fost în Berlinul de vest la 20 mai 1988, îi este dedicată o prezentare detaliată, însoțită de două comentarii poetice ale regizorului. ● Cîteva scurte articole semnate de Jan Kott, Zygmunt Hubner și Michał Radkowski, note și comentarii de peste horă, încheie acest număr al revistei.

Dialog

Așadar, un spectacol original, plin de prospețime, bogat în invenție scenică, în care cei ce se văd — actorii —, ca și cei pe care-i simți în umbra lor (regizorul, scenograful, compozitorul), s-au străduit — și strădania le-a fost încununată de succes — să se situeze la cote artistice ridicate, depășind prin talent, efort creator și ambiție handicapul real al unei experiențe scenice nu prea îndelungate.

Pornind de aici, de la acest nivel de măiestrie, răsplătit așa cum se cuvine, la scenă deschisă, de către generosul și avizat public birlădean, tinărul teatru din Cahul va urca repede — sintem siguri — treptele consacrării sale depline, în această artă a înfrățirii dintre oameni.

Le vom urmări cu emoție evoluția. Și-i mai așteptăm pe la noi.

Ștefan DIMITRIU

Un diavol de actor

Am urmărit cu sufletul pe buze evoluția unui tinăr actor din Cahul: se numește Andrei Popa și nu cred că are mai mult de un an sau doi de cînd a absolvit Institutul de teatru din Moscova. Chipul și brațele și întreg trupul său sînt de gumă, o gumă care se des-

ține și incrimenește expresiv. De mult n-am mai întîlnit atîta har histrionic risipit cu măiestrie în dezlegarea anume a cuvintelor, în felul aparte de a muta lumina ochilor în apartenuri cu spectatorul martor la lumea din vodevil. Andrei Popa m-a ajutat să citesc încă o dată textul lui Hasdeu Ortonerozia, pe care regizorul teatrului din Cahul, sensibilizîndu-l cu hachițele subconștientului contemporan, l-a intitulat Muntele și valea: personajul său, frînzuzitul Jorj, va fi în pînă de mai tîrziu a lui Caragiale Rică Venturiano și tot în acest context mi-am dat seama de un adevăr pur și simplu ciudat: calitățile unui actor de reper cum este Radu Beligan renasc, cu puterea anilor optzeci ai secolului — într-un altfel de entuziasm — în personalitatea foarte complexă a lui Andrei Popa. Este o legătură de vas comunicant, subterană, aidoma apelor freatice. Risul provocat de Andrei Popa este „fabricat” în complicitate cu cei din stat. Jucînd ca un paing care știe să-și întindă toate coardele nesățioase, purtîndu-și personajul ca pe o prădă care nu mai poate scăpa, secîndu-l adică de toate înțelesurile, Andrei Popa anunță parcă o altă seminție de actori totali. E ceva diavolesc în măiestria sa sigilată de anii săi puțini la număr: pe sirma rostită a vorbelor, el ne arată un inger vestitor.

Paul TUTUNGIU

Au sosit la redacție

EL PUBLICO (Spania); nr. 62, noiembrie 1988

Numărul este inaugurat cu o seamă de comentarii privind începutul stagiunii 1988/1989: Lungul drum al zilei către noapte (Teatrul Spaniol), Omul părăsit de Rafael Alberti (Centrul cultural Villa-Madrid), Carmen, Carmen de Antonio Gala (Teatrul Calderon), Mare și cer (muzical al companiei teatrale catalane „Dagoll Dagom”, prezentată la Teatrul Victoria), Lupta dintre negri și cîini de Bernard Marie Koltés (Barcelona), spectacole de pantomimă și reprezentații ale unor teatre particulare ● Un amănunțit articol este dedicat metodei regizorale a lui William Layton, realizato-

rul spectacolului Lungul drum al zilei către noapte ● Urmează un reportaj despre repetițiile lui Anatoli Vassiliev la Sase personaje în căutarea unui autor (Festivalul de toamnă de la Paris) ● O relație despre prima ediție a Festivalului Sudului (loc de întîlnire al teatrului din America, Africa și Europa), desfășurată la Agüimes, în Canare ● Este amplu comentată ultima premieră a scriitorului și omului de teatru François Billeldoux: Trezește-te Filadelfia! (Théâtre de la Colline, Paris) ● Un reportaj concis se dedică Tîrgului internațional de Arte al Spectacolului

(MARS 88) ● Numărul se încheie cu relatări ale corespondenților din URSS, Portugalia, Columbia, Uruguay, Argentina, Brazilia, Peru.